

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2016-01-29
Stockholm

Mål nr
P 8028-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-08-31 i mål P 601-15, se bilaga

KLAGANDE

1. K G

2. K G

MOTPART

Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun

SAKEN

Föreläggande vid vite att ta bort takkupor på garage på fastigheten X i Härryda kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver mark- och miljööverdomstolen Miljö- och bygglovsnämndens i Härryda kommun beslut den 20 maj 2014, MBN § 90.

Dok.Id 1255310

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

K G och K G har yrkat att det i målet aktuella föreläggandet upphävs och har i huvudsak anfört samma grunder som i underinstanserna.

Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun har motsatt sig bifall till överklagandet och har i huvudsak anfört samma grunder som i underinstanserna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Aktuell lagtext framgår av mark- och miljödomstolens dom.

Det är ostridigt i målet att byggnaden kräver bygglov och att byggnaden med den utformning den har idag har uppförts utan bygglov år 2009. Mark- och miljödomstolen har i ett lagakraftvunnet avgörande funnit att ansökan om lov i efterhand inte har kunnat bifallas såvitt avser takkuporna. Det är vidare ostridigt att bygglov i efterhand inte har beviljats för byggnaden. Mark- och miljööverdomstolen finner att det vid dessa förhållanden saknas rättslig grund för att förelägga fastighetsägaren att ta bort en del av den byggnad som i sin helhet saknar lov. Miljö- och bygglovsnämndens i Härryda kommun beslut den 20 maj 2014 om föreläggande att ta bort takkuporna på garaget ska därför upphävas i sin helhet.

Domen får enligt 5 kap 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg, Ingrid Åhman och Peder Munck, referent, samt tekniska rådet Maria Lotz.

Föredragande har varit Gunilla Barkevall

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-08-31
meddelad i
Vänersborg

Mål nr P 601-15

KLAGANDEN

1. K G

2. K G

MOTPART

Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 8 december 2014, i ärende nr 403-24245-2014, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande vid vite att ta bort takkupor på garage på fastigheten X i Härryda kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och bygglövsnämnden i Härryda kommun (nämnden) beslutade den 20 maj 2014 att förelägga K G och K G att ta bort takkuporna på garaget på fastigheten X i Härryda kommun inom två månader från det att beslutet vunnit laga kraft. Vidare beslutade nämnden att vid underlåtelse att följa föreläggandet förpliktiga fastighetsägarna K G och K G att utge ett vite om 5 000 kr vardera. Samma belopp skulle utges varje kalendermånad räknat från två månader efter det att beslutet vunnit laga kraft till dess takkuporna tagits bort.

K G och K G överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som den 8 december 2014 avslog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

K G och K G har yrkat att kommunens krav på borttagning av kuporna inte ska bifallas och har anfört bl.a. följande. Redan 2002 lämnade de in ritningar både på hus och på garage till nämnden. Nämnden ogillade ritningarna vad det gällde garaget med hänvisning till att det inte var en samman-hängande huskropp i samma liv och höjd. Nämnden hade också stora anmärkningar på fönsterutseende samt storlek och placering på huset. De blev tillsagda att göra om ritningarna helt och hållet (vid denna tidpunkt fick man maximalt bygga till med 50 procent av befintlig storlek.) Nämnden upplyste dem också om att man höll på att ta bort den gamla planen för området och att det skulle vara färdigt till sommaren 2003. Nämnden tipsade dem om att vänta för de skulle då få bygga så stort som de önskade under förutsättning att ingen av grannarna protesterade mot borttagandet av planen. De bestämde sig därför för att vänta. Andra veckan i juni 2003 blev de uppringda av nämnden som ville ha in nya ritningar direkt. De tog omgående kontakt med sin dåvarande arkitekt A-L L. Tyvärr var hon sjuk och kunde inte göra några ritningar. Direkt tog de kontakt med en ny arkitekt, M Å. Det tog en vecka för henne att rita både huset och garaget. Hon fick upplysning både av dem och nämnden om fönsterutformning och garagets utseende. Den 12 juni 2003 fick M Å i uppdrag att rita hus och garage. Den 19 juni

2003 var ritningarna färdiga. Arkitekten lämnade själv ritningarna direkt till kommunen. Den 23 juni 2003 diarieförde nämnden ansökan. Samma dag noterade de att det saknades takkupor på garaget som de givit i uppdrag till arkitekten att rita in. Hon hade missat att rita dem då tiden var knapp. Vid detta tillfälle upplystes de då av nämnden att detta inte var någon katastrof då det var fråga om en liten ändring och byggnaden ligger utanför stadsplan. De yrkar alltså att få behålla kuporna då de fått ett muntligt lov för dem. Kommunens krav på borttagning av kuporna ska därför inte bifallas. De har även lämnat in en ny ansökan om ändring av garagets övre plan till gästbostad. Ansökan har avslagits men överklagats till länsstyrelsen, där den är föremål för prövning. Om man vid denna prövning kommer fram till att det saknas skäl att vägra bygglov för gästbostaden finns det inte heller skäl att avlägsna takkuporna. Prövningen av föreläggandet, att ta bort takkuporna, bör därför avvakta lagakraftvunnet beslut när det gäller bygglov för gästbostad. Mark- och miljödomstolens tidigare dom om att takkuporna skulle tas bort byggde på förutsättningen att vinden inte skulle användas för bostadsändamål. Ansökan om nytt bygglov för gästbostad på garagets vind har senare inlämnats och en förutsättning för denna användning är att dagsljusbelysning via takkuporna till vindens mellanparti är möjlig.

Nämnden har bestritt bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Enligt handlingarna i ärendet har bygglov beviljats den 24 juni 2003 för uppförande av enbostadshus och garage. Enligt samrådsprotokoll den 3 juni 2008 inkom bygganmälan den 27 maj 2008. Så som det kan förstås av handlingarna i ärendet har sökande vid samrådet uppgivit att byggnationen var påbörjad och att byggnationen beräknades vara färdigställd under sommaren 2008. I beslut den 20 maj 2010 framgår att ”Enligt sökandes egna uppgifter var byggnationen påbörjad genom att makadambädden var lagd innan samrådet hölls vilket flygfoto från maj 2005 bekräftar”. Av flygfoto från 2005 framgår att makadambädden var lagd för bostadshuset, men inte för garaget. Hösten 2009 kom det bygglovsenheten till kännedom att byggnation pågick på fastigheten. Vid besök på fastigheten den 25 november 2009 var en komplementbyggnad uppförd med takkupor och balkong, och betongplattan för huvudbyggnaden var gjuten. Byggnationen var inte förenlig

med det beviljade bygglovet från 2003, bygglovsenheten fattade den 25 november 2009 därför beslut om byggstopp. Bygglovet hade dessutom gått ut den 24 juni 2008. Bygglovet från 2003 gick ut i juni 2008 på grund av att byggnationen inte var färdigställd inom fem år. Av flygfoto från 2008 framgår att byggnationen av garaget inte heller var påbörjad vid denna tid (exakt tid är svårt att få fram, men enligt enheten Mät-GIS bör flygfotot vara tagit någon gång under mars-april). Vid samrådet den 3 juni 2008 framkom, och av flygfotot från 2005 framgår att det endast är bostadshuset som har påbörjats. Byggnationen av garaget kan därför inte anses påbörjad i samma bygglov. Den 15 november 2010 inkommer nya ansökningar om bygglov, en för uppförande av enbostadshus, bygglov i efterhand och en om uppförande av garage, bygglov i efterhand. Bygglov för uppförande av enbostadshuset beviljades den 29 mars 2011 och vann laga kraft den 19 april 2013. Bygglov i efterhand för garaget kan beviljas när takkuporna tagits bort. Vad som framkommit i ärendet är att det ursprungliga bygglovet beviljades den 24 juni 2003. Enligt samrådsprotokoll den 3 juni 2008 inkom bygganmälan den 27 maj 2008. Enligt uppgift från sökande skulle arbetet ha varit påbörjat vid tidpunkten för samråd. Av flygfotot från 2005 framgår att en makadambädd lagts för bostadshuset, men inte för garaget och från flygfoto mars-april 2008 framgår samma. Det kan därför konstateras att garaget i vart fall inte var påbörjat när flygfoto togs 2008. Vid besök på plats av bygglovsenheten i november 2009 har konstaterats att komplementbyggnaden var uppförd med takkupor och balkong, och betongplattan för huvudbyggnaden var gjuten, och att byggnationen inte var förenlig med bygglovet samt att bygglovet hade gått ut. Exakt när överträdelsen begicks går inte med säkerhet att säga. Vid en samlad bedömning förefaller det dock osannolikt att garaget skulle vara påbörjat och uppfört med takkupor före juni 2008 när bygglovet gick ut. Av de foton som finns i ärendet förefaller det i stället mer sannolikt att byggnationen av garaget med takkupor påbörjats under 2009, och att det således var vid denna tid som överträdelsen begicks. Det kan dock konstateras att tiden för preskription i vart fall inte har infunnit sig eftersom tio år inte har förflutit sedan överträdelsen begicks.

DOMSKÄL

Av 10 kap. 14 § äldre plan- och bygglagen (1987:10) ÄPBL, framgår att byggnadsnämnden får förelägga ägaren av den fastighet, byggnad eller anläggning som frågan gäller att inom viss tid vidta rättelse när någon utan lov har vidtagit en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov. Ett föreläggande får enligt 10 kap. 18 § ÄPBL förenas med vite.

Av praxis (jfr bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 8 januari 2013 i mål P 5910-12) kan utläsas att byggnadsnämnden inte har rätt att meddela ett rivningsföreläggande med anledning av en olovligen uppförd byggnation så länge ställning inte tagits till en inlämnad bygglovsansökan som inkluderar det olovligen uppförda. Enligt mark- och miljödomstolen uppfattning ger inte praxis stöd för synsättet att tillsynsmyndigheter och överprövande instanser ska ta hänsyn till en reviderad ansökan som kommer in till nämnden efter det att prövning av den ursprungliga ansökan har gjorts och ett rivningsföreläggande har meddelats.

Mark- och miljödomstolen har i sitt lagakraftvunna avgörande den 26 mars 2013 i mål P 2277-12 funnit att den ursprungliga ansökan om bygglov inte kunde bifallas såvitt avsåg takkuporna på garagebyggnaden. Domstolen motiverade sitt avgörande med att takkuporna på ett betydande sätt bidrog till intrycket av att garagebyggnadens övervåning skulle kunna utgöra utrymme för boende, dels ökade möjligheterna för sådant användande. Vidare förelades K G och K G att senast tre månader från det att domen vunnit laga kraft ta bort takkuporna.

Mark- och miljödomstolen konstaterar i det här fallet att bygglovsfrågan genom mark- och miljödomstolens tidigare dom den 26 mars 2013 i mål P 2277-12 är rättskraftigt avgjord och har resulterat i att bygglov inte har lämnats för takkuporna. Det har därför, i enlighet med 10 kap. 14 och 18 §§ ÄPBL, förelegat grund för nämndens rivningsföreläggande. Mark- och miljödomstolen anser inte att det som framkommit genom överklagandet till domstolen ska föranleda ett upphävande av nämndens och länsstyrelsens beslut. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 21 september 2015.

Susanne Mörkås

Rolf Dalbert

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås, ordförande, och tekniska rådet Rolf Dalbert. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.